

Samenvatting

Binnen het Thema 'Duurzaam Ondernemen' is door InnovatieNetwerk gewerkt aan innovaties op het vlak van 'Regionalisering'. Daarbij staat de vraag centraal: biedt regionalisering als uitgangspunt voor duurzame landbouw een antwoord op de lange termijn op problemen ten aanzien van veilige voedselproductie (op globaal niveau), onverantwoord gebruik van natuurlijke hulpbronnen, milieuaantasting, behoud van cultuurlandschap en het verdwijnen van belangrijke (sociale) functies uit regio's?

Een regionaal landbouwsysteem vraagt op meerdere punten om ingrijpende wijzigingen ten opzichte van de bestaande praktijk. In dit essay staan veranderingen van het economisch systeem centraal. Er is een verkenning uitgevoerd naar alternatieve economische systemen die van nut kunnen zijn bij regionalisering. Daarbij is in het bijzonder gekeken naar systeeminnovatieve concepten die op handelingsniveau uitvoerbaar zijn.

De volgende alternatieve economische systemen komen aan bod:

1. Participatieve economie;
2. Samenwerkingseconomie;
3. Solidaire economie;
4. Zorgeconomie;
5. Ecologische economie.

Van elk systeem worden de onderliggende principes en instrumenten beschreven. Ook wordt ingegaan op de toepasbaarheid van elk afzonderlijk systeem voor een geregionaliseerd landbouwsysteem. Daarbij worden per systeem de omslagpunten ten opzichte van het bestaande economische systeem aangegeven. Het is immers belangrijk de conse-

quantities te kennen wanneer een alternatief systeem deel gaat uitmaken van een nieuw regionaal landbouwsysteem.

De essenties van de besproken alternatieve economische systemen kunnen als volgt worden aangegeven:

- **Participatieve economie**

Uitgangspunt hierbij is dat burgers op een directe wijze worden betrokken bij besluitvorming over productie en consumptie. Er is sprake van invloed en zeggenschap.

- **Samenwerkingseconomie**

Samenwerking en wederkerigheid vormen het uitgangspunt. Er is sprake van zelfbeheer waarbij verantwoordelijkheden gelijkmatig worden verdeeld onder deelnemers.

- **Solidaire economie**

Mens en natuurwaarden staan centraal in de modellen. Onderlinge ondersteuning en respect voor natuur en milieu vormen belangrijke uitgangspunten.

- **Zorgeconomie**

Kernbegrip is de gelijkheid tussen seksen, culturen en generaties. Het gaat om een menswaardig bestaan en om gelijke kansen voor iedereen.

- **Ecologische economie**

Duurzaamheid vormt het centrale begrip. Het economisch deelsysteem is onderdeel van het ecologische systeem. Er dient een rechtvaardige verdeling van hulpbronnen te zijn. Ieder dient te beschikken over ecologische basisrechten.